

България – на измамниците

Репортаж от пъпа на София

Стефан Кисъв

Докато в хотела с безумното име „Даунтаун“ в София с Мария Захариева обсъждахме какво ще е добре да напиша за този брой на списание „Българи“, аз ѝ предложих това да е нещо за българите в чужбина. Поради ред причини тогава това ми се струваше добра идея. Но сега, няколко дни по-късно, като размислих, реших че не е. Защото от една страна, за вас, приятелите в Чехия, ще е по-интересно, ако ви разкажа нещо от София. Вие така и така сте си в чужбина и по-добре си знаете как живеете, какво мислите и прочие. От друга страна – вече няма голяма разлика между българите в България и тия в чужбина, защото повечето от тия, които са в момента в България, в едно или друго време са били или ще бъдат в чужбина, както и обратното. Народът отдавна обиколи света, дами и господа. Така си е. И – накрая – аз, като ваш кореспондент от Родината, съм по-наясно с тукашните неща. Особено с това, което става в бар „М“.

Защо точно в бар „М“ ли? Защото бар „М“ е на много симптоматично, тъй да се каже място за София. А и за България. Разположен е недалече от улиците „Сан Стефано“ и „Шипка“. Срещу Докторската градина. И спокойно може да се каже, че пред витрината на бар „М“ тече историята на България, а и винаги е текла. Ако в България имахме китайския Забранен град, то това щеше да бъде именно този участък от София. Е, няма огради, охрана. Но тук е събран политическият, икономическият и дори културният елит на държавата – около бар „М“. Тук (в радиус от стотина метра) живеят поне четирима от бизнесмените, които притежават едни от най-големите богатства в България. Медийни босове, продуцентите на най-големите шоута. Най-известните политици от настоящето и близкото минало (нарочно не употребявам имена, за да не се получи жълто четиво). Тук са едни от най-ерудитаните ни учени, актьори и т.н. А и тия, които не живе-

ят около бар „М“, минават край него – на път към БНТ, някое посолство, Университета, не са за изхвърляне. Достатъчно е да стоиш в бар „М“, да гледаш през прозореца и всички те, тези хора, настоящето, миналото и бъдещето на България ще минат край теб. Досуц като в оная мъдра мисъл на Лао Дзъ: „Ако стоиш дълго време край реката, ще видиш в нея да плува трупа на твоя враг“ Или нещо подобно. А за да бъде картината на моят разказ освен мъдра – и по-пълна и по-европейска, ще добавя към нея и любопитната подробност, че самата Докторска градина, някога символ на българската държава, от няколко месеца пак блести с нова, този път европейска красота. Ремонтирана (напълно с европейски средства) и с нова придобивка – фонтан в подножието на алпинеума. Всичко в нея беше изкопано. Асфалтирано. Тревата изкоренена и засадена наново. А под нея са опънали стотици

метри маркучи, които я напояват с помощта на модерните си пръскачки, които се включват от таен (поне за мен) център. Може би инсталиран в подземие до фонтана, където се намират помпите и машинариите му. Нищо чудно. Така се прави в Европа. А вече и у нас. И всичко това – ремонтираната Докторска градина с лавровите живи плетове, прясно боядисаните скамейки, служи за бляскав фон на ежедневиия живот на бар „М“ и неговите стари, редовни клиенти. Между които съм и аз. Защото аз съм си избрал за редовно място за пиене на сутрешното кафе от 20 години насам това място, този симпатичен малък бар. Най-вече заради близостта му с Докторската градина – и всичко останало, разбира се. И като стара писателска кримка и редовен клиент, отдавна съм съзрял връзката между това, което става в държавата, и това, което става в бар „М“.

Някога, той беше... Е, да не се впускам сега в историята на бар „М“. Няма време за това. А и друга ми е целта, задачата. Той сега е обаче, как да го кажа – средище, любимо кафене на няколко странни птици, за две от които сега бих искал да ви разкажа. Едната от тях е Ицо.

Наричам го така, въпреки, че той, може би, се казва по друг начин. Няма да ви кажа как. Не ви трябва да знаете. Ицо е измамник, който дължи пари на десетки, може би на стотици хора. Син на бивш генерал, полковник или някакъв подобен висш началник от Народната милиция. Той постоянно се вре къде ли не. Регистрира фирма след фирма, сайт след сайт. Дава обяви, пътува до Виена и – забележете – и до Прага. Накратко, той е нещо като Остап Бендер в български вариант. Вместо „Добро утро“ казва „Дай три лева, че имам само евро“. Или: „Не си мисли, че съм забравил колко ти дължа – точно еди колко си лева“ и т.н. Не бях го виждал почти три години, докато бях при вас, в Прага. Беше се „покрил“ някъде. Но ето, че сега, Ицо пак е тук. Жив и здрав. Дори малко понапълнял. Явно последната му далавера, при която завлече трийсетина души с по 2 хиляди евро за екскурзия до Куба, добре му се беше отразила. На апетита. Лично мен ме

беше „завлякъл“ само с 65 лева за билет до Венеция (преди около пет години), които ми ги връщаше на думи два три пъти седмично – когато се виждахме.

Няма да забравя, как тогава отидох на летището с приготвен багаж и с мисълта, че след два часа ще се разхождам по Канал Гранде. Вместо това трябваше да се върна обратно в апартаментата си в Банишора в София. Добре, че беше жена ми с колата там. Беше дошла да ме изпрати. А вместо това ме върна. Не знам кой от двамата повече се ядоса от това, че не можах да отпътувам. Но мисля, че бях аз. Като ме видя за първи път, след тригодишното ми отсъствие, първите думи на Ицо сега бяха: „Аз сега ще те изненадам“. След което обеща да ми върне 65-те лева на следващия ден „в шест“. Разбира се, никакъв не се появи нито в шест, нито по-късно. Нито пък когато се появи, имаше пари. Но какво да се прави. Такъв е животът, както казват французите. А и българите.

Друг любим персонаж в бар „М“ е Генерала. Мъж на около 60 години, когото познавам от около 20 години, когато, разбира се, още не беше генерал. Не бих твърдял, че е всъщност „генерал“, както и не съм сигурен, че не е. Въпреки, че със сигурност няма нищо общо с пенсионираните ИСТИНСКИ генерали от кооперациите на Политбюро наоколо. Защото при Генерала истината е примесена с други неща, които не са непременно лудост, лъжа или просто фантазия.

Ако видиш отстрани Генерала, особено ако го чуеш, ще си помислиш, че пред теб стои обикновен луд. Поне аз самият смятам така. Може би, като познаваш един човек от двайсет години и го помниш като най-обикновен, не съвсем скромнен човек, с когото си разговарял спокойно за неща като литература, музика и дори за облаци и цвета на небето, а сега, около 20 години по-късно, е претърпял такава метаморфоза, че като проговори с кой знае защо одебеления си като на Борис Христов бас и с почти същата сила, сякаш се намира на сцената на Миланската скала, да произнася бавно, ужасно бавно, почти на срички

фрази като: „Аз съм продуцент, който прави 28 сериен филм за Холивуд“ или „Знаеш ли, че синът ми спечели „Златната Палма“ в Кан и сега получава по 100 хиляди евра месечно, а на мен ми дава по 50 хиляди?“ Или: „Аз имам златни рудници в Конго, но се опасявам, че с моите пари финансират терористи.“

И т.н. И като чуеш всичко това, а после Генерала ти поиска 1 лев за кафе, ти става ясно, че си имаш работа с нещо такова, което...е, сещате се какво. Но, въпреки, че самият аз нямам съмнения в какво се е превърнал Генерала, оказва се, че въпреки невероятните си глупости, бомбастични (тази дума е, като че ли създадена специално за Генерала) фантазмагории, той не само получава необходимото му внимание, но и успява да въввлече в лъжите си и цял куп наивници. Предимно млади, неопитни жени. Обещава им роли в холивудската си продукция (за която вече е организиран кастинг), да взима от тях пари назаем и т.н. Тъй като аз съм нещо като писател, взех, че веднага видях в него чудесен персонаж за роман. Нещо като Дон Кихот с обратен знак. Злият, меркантилен, български вариант на хитроумния идалго. Нещо като Бай Ганю – превъртял; и вместо да се бори с вятърни мелници, прави като обезумял финансови пирамиди. В най-общия смисъл на думата. Разбира се, подобно на героя на Сервантес, Генерала си има и паж. Като Санчо Панса. Момченце на около 25 години, с което се запознал в автобуса за Виена – тъй като баща му (на момченцето) живее там. Подобно на сина на Генерала. Той наистина има син във Виена. Изобщо в лъжите му винаги има някаква истинска основа. Основа. Останалото е абсолютна лъжа. Та това хлапе следва като асистент дебелия, гърмящ с лъжите си надлъж и шир измамник. И му служи вярно. Генералът му е обещал роля в своята „холивудска“ суперпродукция от 26 серии. Предполагам – главна. В обкръжението му са също така постоянно и други видни столични фигури от т.нар. интелектуален елит. Всички очакват роли от Холивуд. Пардон. От Генерала. Това би било само смешно, ако не беше зловещия резултат, който лъ-

жите и перченето му, съчетани с използваческите му наклонности създават. Със сигурност познавам две от жертвите му. Момичета от провинцията, на които той взе и изхарчи всички пари и буквално ги съсипа, а след това те трябваше да напуснат София. Има такива безумци, които предизвиквайки жал, повличат със себе си към дъното тия, които се опитват да им подадат ръка – а самите те изплуват и продължават да тровят атмосферата наоколо.

Разбира се, освен тия двамата, освен мен, в бар „М“ е винаги пълно с безброй скучни и нормални хора. Обикновени режисьори и журналисти, бизнесмени и политици, понякога дори дипломати, банкери, студенти, ученици. Пенсионирани дами с кученца. И прочие.

И сред тях, като в най-благоприятната среда, тия двамата хвърлят обещанията си, лъжите си, като рибари хвърлят рибарските си мрежи в езеро, пълно с риба. И когато я издърпат, винаги някоя – малка или по-голяма рибка, се мята безпомощно в нея.

Защо разказвам за тия два персонажа, които са част от редовната клиентела на бар „М“? И защо, също така ви разказах в началото за това какъв е бар „М“, къде се намира и т.н? Много просто.

На фона на всичко това, което става в България – случая с откраднатите милиарди в Кооперативна търговска банка, с преговорите за поддръжка на новото правителство, както и евентуално за това, че може би ще има и нови избори, всичко това

е съвсем ясна илюстрация – с тези двама полу-мошеници, полу-луди. И щеше наистина да бъде смешно това, което става в бар „М“ и в България, ако резултатът не е по-скоро тъжен. А изводите, които трябва да се направят – защо се получава така, защо клиентите на бар „М“ търпят да ги будалкат от сутрин до вечер, да ги водят за носа, като им пълнят ушите със сладки лъжи и бомбастични фантазмагории, защо и останалите българи търпят в България да се размотават всякакви измамници и откачалки, оставям на вас, дами и господа. Засега това е от мен. Но ще има и още. Може би в следващия брой. Но – стига толкова засега. Наследануо – и хезки ден!

Стефан Кисъев

Снимка: Ваня Дрянкова

Паметник на Георги Марков в София

На 11 ноември на площад „Журналист“ в София Президентът на Република България – Росен Плевнелиев, откри паметник на писателя, журналиста и дисидента Георги Марков. Сред официалните гости на откриването на паметника бяха и двама бивши президенти – Петър Стоянов и Желю Желев, както и съпругата на писателя – Анабел Маркова. Събитието бе в рамките на двудневната международна конференция под надслов „Как да се справим с миналото, гледайки в бъдещето“, която е част от инициативата „25 години свободна България“. С откриването на паметника ще бъдат отбелязани и 85 години от рождението на Георги Марков, предаде БГНЕС. Паметникът е изграден по предложение на инициативния комитет „Памет за Георги Марков“, чийто почетен председател е президентът (1990–1997) д-р Желю Желев, а председател – писателят дисидент Димитър Бочев. Финансирането е осигурено от американската фондация „Сейнт Джордж фондейшън“ на политическия емигрант д-р Георги Лазаров. Автор на двуметровия монумент е скулпторът Данко Данков. Росен Плевнелиев: „За мен е огромна чест да присъствам на открива-

нето на този закъснял във времето, но не и в смисъла си паметник. С него почитаме делото на един от най-талантливите български писатели, работили по времето на комунистическата диктатура. Със своето остро перо и мощен глас Георги Марков се превърна в най-яркия пример за тежкия избор между свободата и примирението в годините, когато тоталитарната власт беше лишила българските граждани от основни човешки права и достойнство. Днес, когато отбелязваме 25 години от началото на демо-

кратичните промени, можем да се обърнем към неговото духовно наследство, завещано в паметните му думи:

„Единственият критерий за свобода, който историята е утвърдила до ден-днешен, са правата (или свободите), на които се радва отделният обикновен човек. Свободните общества и свободните държави са свободни само дотолкова, доколкото са осигурили свободата за своите отделни обикновени граждани.“

(М.3.)

Новооткритият паметник на Георги Марков в София

Снимка: архив